

26. Asutuslautakunta

Helsingin kaupungin asutuslautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1950 oli seuraavan sisältöinen:

Asutuslautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana maatalousneuvos S. O. Österberg, varapuheenjohtajana agronomi R. Karlsson, jäsenenä tarkastaja T. Bryggari, entinen veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, varatuomari V. Teivonen sekä toimitsija O. Jokinen ja viimeksi mainitun tultua kaupunginvaltuuston maaliskuun 29 p:nä 1950 tekemällä päätöksellä pyynnöstä vapauteksi toimestaan hänen sijaansa valittu lasinleikkaaja K. Reijonen sekä varajäsenenä toimistonhoitaja T. Hietanen, agronomi U. Forss, agronomi N. Korpela ja toimittaja A. Rönnqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi edelleen varatuomari A. Hannus.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa ja pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 90.

Toiminta. Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä asutuslautakunnalla ei kertomusvuonna ollut lukuunottamatta todistusten antamisia leimavapauden saamiseksi lainhuutoa haettaessa, lainsaantia varten jne. siitä, että asianomainen kuului asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön.

Tiheissä asutusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisissa järjestelytoimituksissa, jotka v. 1950 olivat käynnissä Pasilan, Reijolan, Ruskeasuon ja Uudenpellon alueella sekä Viikin sotilasvirkatalon ja Viikinmäen tilan mailla, oli kaksi asutuslautakunnan jäsentä, T. Bryggari ja F. B. Gröndahl, toiminut uskottuina miehinä.

Maanhankintalainsäädännön piiriin kuuluvat, asutuslautakunnalla kertomusvuonna olleet tehtävät sensijaan laajentuivat ja kasvoivat edellisestä vuodesta suuresti.

Myöhästyneitä maansaantihakemuksia jätettiin lautakunnalle kertomusvuonna, kuten edellisenäkin vuonna, suhteellisen paljon, joskin näiden hakemusten määrä kertomusvuoden loppupuolella taas vähitellen pieneni. V:n 1950 aikana lautakunta käsitteli yhteensä 84 maanhankintalakiin perustuvaa maansaantihakemusta, joista vain neljään ehdotettiin suostuttavaksi, mutta muut jätettäväksi myöhästyemisenä vuoksi käsittelemättä.

Sen jälkeen kun maanhankintalain mukaan muodostuneet ja maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankitut asuntotilat ja -tontit asutustoimpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa syyskuun 23 p:nä 1949 annetulla lailla, jonka täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annettiin asetus lokakuun 7 p:nä 1949, oli saatettu, siirtoväkeen kuuluvien asuntotiloja ja -tontteja lukuunottamatta, sellaisten rajoitusten alaisiksi, ettei niitä saada ilman maatalousministeriön lupaa luovuttaa, vuokrata eikä osituttaa muille kuin maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetuille tai asutuslain 1 §:ssä tarkoitetuille tilattomaan väestöön kuuluville henkilöille, ja kun asutuslautakunta, jonka tehtäväksi mainittujen säännösten noudattamisen valvonta niiden mukaan on jäänyt, oli ruvennut v:n 1950 kevään jälkeen saamaan Helsingin kaupungin alueella sijaitsevista rajoitustenalaisista asuntotiloista ja -tonteista säädetyt tiedot maanlunastuslautakunnalta, oli näistä asuntotiloista ja -tonteista asutuslautakunnassa laadittu kortisto, joka nykyisin käsittää yhdeksättäsataa tilaa ja tonttia, sekä näiden tietojen perusteella lähetetty kaikille Helsingin kaupungin alueella toimiville julkisille kaupanvahvistajille luettelot rajoitustenalaisista asuntotiloista ja -tonteista kehoittaen heitä, jouduttuaan vahvistamaan puheenaolevien asuntotilojen ja -tonttien luovutuskirjoja, siitä asutuslaut-

kunnalle ilmoittamaan, jotta tämä, jolla ymmärrettävästikään ei ole mahdollisuuksia ilman tällaista apua ko. säännösten noudattamista valvoa, voisi ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin. Lautakunnan käsiteltävänä onkin jo v. 1950 ollut useita rajoitustenalaisten asuntotonttien luovutuslupaa koskevia asioita.

Asutuslautakunnan tehtävien kasvun ja toimialan laajentumisen v. 1950 aiheutti kuitenkin varsinaisesti se, että maanhankintalain mukaan muodostettujen ja maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankittujen asuntotonttien kuntoonpanotehtävät, jotka siihen asti olivat olleet maanviljelysseurojen asutustoimikuntien hoidettavana kaupunkien ja kauppaloidenkin osalta, siirrettiin eräiden maanhankintaluokkien kuntoonpanoon liittyvien tehtävien hoitamisesta kaupungeissa ja kauppaloissa heinäkuun 12 p:nä 1949 annetun lain, sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta lokakuun 14 p:nä 1949 annetun asetuksen sekä näitä täydentäneiden valtioneuvoston päätösten nojalla mm. Helsingin kaupungin osalta kaupungin itsensä hoidettaviksi sekä se, että näiden tehtävien hoitaminen Helsingin kaupungissa kaupunginvaltuuston helmikuun 14 p:nä 1950 tekemällä päätöksellä uskottiin asutuslautakunnalle.

Asutuslautakunnan avuksi perustettiin tässä tarkoituksessa maaliskuun alusta lukien väliaikainen asutustoimisto. Asutustoimistoon otettiin toimistopäällikkö, jona elokuun 16 p:nä asti toimi diplomi-insinööri, lainopin kandidaatti V.-H. Eronen ja mainitusta päivästä lukien varatuomari E. Kihlberg, sekä rakennusmestari, asutusneuvoja ja toimistoapulainen. Asutustoimistoon perustettiin toinenkin rakennusmestarin toimi, mutta se oli vuonna 1950 täyttämättä.

Asutustoimisto oli sijoitettuna Mannerheimintie 13:ssa sijaitsevaan rakennukseen, jossa sen käytössä oli kaksi huonetta.

Asutustoimiston tehtävistä olivat edellä mainittujen heinäkuun 12 p:nä 1949 annetun lain ja lokakuun 14 p:nä 1949 annetun asetuksen mukaan tärkeimpiä rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen asuntotonteille, rakennus- ja tontin kunnostustöiden valvonta ja ohjaus sekä hallintasopimusten siirtämistä ja niistä luopumista koskevien asioiden käsittely. Periaatteelliset tai muutoin tärkeämmät asiat samoinkuin ne asiat, joita asutuslautakunta ei voi lopullisesti päättää, käsitteli ja ratkaisi asutustoimiston toimistopäällikön esittelystä asutuslautakunta, jonka ohjeiden ja valvonnan alaisina juoksevat asiat hoidettiin asutustoimistossa.

Rakennustyöt asuntotonttialueilla edistyivät pääasiassa lainoitusvaikeuksien vuoksi hitaasti töiden jäädessä osittain pysähdyksiinkin. Alueilla valmistui kertomusvuonna 115 asuin- ja 17 muuta rakennusta. V:n 1950 päättyessä oli keskeneräisinä 459 asuin- ja 102 muuta rakennusta. Vuoden aikana myönnettiin rakennuslupia 98:lle puusta tehtävälle asuinrakennukselle tilavuudeltaan yhteensä 48 047 m³ ja 14 muulle rakennukselle tilavuudeltaan yhteensä 850 m³.

Asutustoimiston asutusneuvoja, jona toimi puutarha-arkkitehti, keskittyi puutarha- ja istutus- sekä yleissuunnitelmien laatimiseen asuntotonteille, kortteleille ja tonttialueille.

Edellä selostettujen tehtäviensä lisäksi asutuslautakunta tutki keväästä 1950 lähtien kysymystä maanhankintalain muuttamisesta heinäkuun 12 p:nä 1949 annettuun lakiin perustuvien, maansaantiin oikeutetuille rakennettävien kerrostalojen rakennustoiminnan edistämisestä ja keskittämisestä Helsingissä kaupungin tuen varassa ja sen valvonnan alaisena tapahtuvaksi sekä käytettävissään olevin keinoin pyrki yhteistoiminnassa kaupungin asianomaisten elimien kanssa saamaan aikaan sen, että valtion varoista myönnettäisiin 150 000 000 mk:n määrä osakeyhtiö- ja asunto-osakelainoiksi rakennettaviksi suunnitelluille kerrostaloille ja niiden asukkaiksi otettaville maansaantiin oikeutetuille helsinkiläisille ja että kaupunki varaisi samoihin tarkoituksiin, mutta myös ensisijaisiksi luotoiksi ko. taloille yhteensä sellaisen, mainittua valtiolta saatavaa määrää suuremman määrän, että näin saatujen varojen turvin voitaisiin kaupungin ohjauksessa ja valvonnassa saada rakennetuiksi suunnitellut kerrostalot, joihin asukkaat valittaisiin asutuslautakunnan toimesta ja joiden perustamistoimenpiteet ja alkuun saattamisen asutustoimisto hoitaisi. Nämä toimenpiteet näyttävät nyt vuoden 1951 puolella johtaneen asutustoimiteen ratkaisun.

Lautakunnan puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkiomenot kertomusvuonna olivat 119 864 mk, asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot 1 311 470 mk ja muut menot 242 348 mk.